

zpronevěry takovým způsobem, že obvinění to mohlo dáti vrchnosti podnět k vyšetřování neb alespoň k pátrání proti obviněnému, jest uvéstí toto: Trestní zákon rozlišuje v § 209 zcela přesně mezi »udáním u vrchnosti« a »obviněním«. Jen pokud jde o »obvinění«, vyžaduje se podle výslovného ustanovení zákona průkaz jeho způsobilosti, by jím mohla býti vrchnosti dána příčina k vyšetřování neb alespoň k pátrání proti obviněnému; při »udání u vrchnosti« se toho nevyžaduje již vzhledem k předpisům §§ 84, 87 tr. ř., z nichž vyplývá, že nebezpečí onoho vyšetřování nebo pátrání je s každým udáním u vrchnosti spojeno již podle zákona. V souzeném případě šlo podle toho, co bylo uvedeno, o první případ zločinu utrhaní na cti podle § 209 tr. zák., t. j. o zločin utrhaní na cti spáchaný »udáním u vrchnosti«. Vyslovuje-li rozsudek ve výroku a v rozhodovacích důvodech, že obžalovaný udal Josefa F-a u vrchnosti a že ho zároveň takovým způsobem obvinil, že obvinění dalo vrchnosti podnět k vyšetřování proti Josefu F-ovi, nechce tím vyjádřiti, že se obžalovaný dopustil utrhaní na cti v obou případech nejen »udáním u vrchnosti«, nýbrž i »obviněním«, nýbrž chce tím zřejmě jen zdůrazniti, že »udání u vrchnosti« vedlo v souzeném případě k zavedení vrchnostenského vyšetřování proti Josefu F-ovi. Tato rozsudkem zdůrazňovaná skutečnost je však s hlediska skutkové podstaty zločinu utrhaní na cti podle § 209 tr. zák. nerozhodná.

Čís. 3780.

Zákon přikazuje v § 178 tr. zák. způsobem velícím, kdy jest vyměřiti trest podle první a kdy podle druhé věty.

Jsou-li tu jen okolnosti přitěžující, na nichž závisí použití druhé sazby § 178 tr. zák., jest soud povinen nejen použití této druhé sazby, nýbrž i vyměřiti trest jen v jejích mezích.

Sešel-li soud pod nejnižší mez tohoto trestu (těžký žalář jednoho roku), vykročil ze své trestní moci (§ 281 čís. 11 tr. ř.), porušiv zásady zákonem závazně vyslovené uložením trestu, který může míti místo jen za určitých hmotných podmínek, a nepochybil jen při svém arbitrním uvažování a rozhodování.

(Rozh. ze dne 14. února 1930, Zm I 882/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 13. listopadu 1929, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II c) a 176 II a) tr. zák. a přestupkem potulky podle § 1 zákona ze dne 24. května 1885, čís. 89 ř. zák. a odsouzen za to podle § 178 tr. zák. se zřetelem k § 35 tr. zák. do těžkého žaláře na šest měsíců, zostřeného jedním postem měsíčně, zrušil výrok o trestu na svobodě jako zmatečný a odsoudil obžalovaného podle druhé věty § 178 tr. zák. se zřetelem k § 35 tr. zák. do těžkého žaláře na jeden (1) rok, zostřeného jedním postem měsíčně se započtením prozatímní zajišťovací a vyšetřovací vazby v rozsudku prvního soudu blíže uvedené.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje jen důvod zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř., dovozujíc, že nalézací soud vykročil ze své moci trestní, vyměřiv obžalovanému podle § 178 tr. zák. trest těžkého žaláře jen šesti měsíců přes to, že shledal, že tu není polehčujících okolností, a sám ani neuvedl, že použil mimořádného práva zmírnění nebo záměny trestu podle § 54, 55 a) tr. zák., že naopak shledal dvě okolnosti přitěžující (několika násobnou kvalifikaci krádeže jako zločinu a že obžalovaný byl již trestán pro zločin krádeže), které podle názoru zmateční stížnosti ukládaly soudu, by vyměřil trest podle druhé věty § 178 tr. zák. v trvání od jednoho roku do pěti let. Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění. Je arcí ustálenou judikaturou, že při § 178 tr. zák. jde o jedinou trestní sazbu. Toto stanovisko, jehož důvodností se netřeba blíže obírat, má pro souzený případ význam jen potud, že zmatek podle čís. 11 § 281 tr. ř. nepřichází v úvahu v tom směru, že nalézací soud při výměře trestu vykročil z mezí zákonné sazby trestní. Jisto však je, že trestní sazba podle § 178 tr. zák. je rozložena ve dvě věty a že hranice trestu jsou v obou větách přesně vymezeny hranicí spodní i hranicí nejvyšší, ježto podle první věty jest vyměřiti trest mezi šesti měsíci a jedním rokem, podle druhé věty mezi jedním rokem a pěti lety. Zákon rozlišuje dále v § 178 tr. zák. s dostatečnou přesností, kdy je vyměřiti trest podle té a oné věty, prikazuje způsobem velicím, že, není-li krádež kromě toho, co se podle §§ 173 až 176 tr. zák. ke zločinu požaduje, ničím více stížena, má býti trestána (« so soll er bestrafť werden») těžkým žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem, jsou-li tu však okolnosti přitěžující, mezi jedním rokem a pěti lety. V souzeném případě nepřiznal nalézací soud obžalovanému žádné okolnosti polehčující, shledal naopak jen ony dvě okolnosti přitěžující. V důsledku toho byl nalézací soud vzhledem k jasnému doslovu § 178 tr. zák. nejen povinen, by použil druhé věty tohoto § — to prý se stalo, ježto se v rozsudku výslovně praví, že podle první věty trest vyměřen nebyl, avšak nad to ještě povinen, by vyměřil trest jen v mezích této druhé věty, to jest mezi jedním rokem a pěti lety, a nesměl sejíti pod nejnižší mez tohoto trestu. Neoprávněoval jej k tomu žádné ustanovení zákonné, ani všeobecná ustanovení, jak je jim dán výraz zejména v § 48 a 52 tr. zák., tím méně zvláštní ustanovení § 54 a 55 tr. zák., ano podle zjištění rozsudku a podle spisů nebylo tu předpokladů, za nichž jest přípustno použití práv propůjčených soudu podle těchto ustanovení. Z toho vyplývá, že za zjištěného stavu věci měl býti obžalovanému vyměřen trest nejméně těžkým žalářem v trvání jednoho roku, nejmenší to měrou podle zákona přípustnou pro souzený případ. Nemaje důvodů a podkladu k tomu, by této nejnižší hranice nedbal, a vyměřiv trest v trvání těžkého žaláře pouhých šesti měsíců, vykročil nalézací soud ze své moci trestní, jež se nesmí zvrhnouti v libovůli a již najmě podle § 32 tr. zák. jsou vykázaný meze v ten způsob, že trest se má ustanoviti přesně podle zákona a nesmí se (Die Strafe muss und darf) vyměřiti ani ostřeji ani mírněji, než jak zákon podle povahy zločinu i pachatele předpisuje.

Podle toho, co vyloženo, porušil nalézací soud zásady zákonem závažně vyslovené, uloživ trest, který může mít místo jen za určitých hmotných podmínek, jakkoli jich tu nebylo (sb. n. s. č. 2218), a nepochybil jen při svém arbitrním uvažování a rozhodování, čemuž by ovšem bylo lze čeliti jen opravným prostředkem odvolání. Neboť, byly-li tu jen okolnosti přitěžující, dávaly soudu podnět (§ 48 tr. zák.) k volnému uvažování jen v tom směru, jaký trest má uložiti v mezích druhé věty § 178 tr. zák., neskýtaly mu však zákonného podkladu k volnému uvažování i po té stránce, zda a pokud může sejíti pod nejnižší mez trestu podle řečené věty, naopak takovému postupu bránily právní a závazné zásady v probraných ustanoveních zákonných vyslovené. Důvod zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř. jest v uplatňovaném směru opodstatněn, pročež bylo napadený rozsudek ve výroku o výši trestu zrušiti jako zmatečný a trest znovu vyměřiti. Při tom neshledal zrušovací soud důvodu, by změnil něco na stanovisku rozsudku v příčině okolností, majících význam pro výměru trestu, a vyměřil obžalovanému trest nejnižší podle zákona přípustnou měrou.

Čís. 3781.

Proti rozhodnutí vrchního soudu ve věci odkladu výkonu trestu není přípustna stížnost ke zrušovacímu soudu (§ 401 předposl. odst. tr. ř.).

(Rozh. ze dne 20. února 1930, Zm II 465/26-2.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl stížnost odsouzeného proti rozhodnutí vrchního soudu v Brně ze dne 6. února 1930 ve věci odkladu výkonu trestu, podle ustanovení předposledního odstavce § 401 tr. ř. jako nepřípustný opravný prostředek s tím, že, má-li stěžovatel na mysli novou žádost o odklad výkonu trestu, jest se mu řídití tímto zákonným ustanovením a obrátiti se s novou žádostí na soud první stolice.

Čís. 3782.

Strana musí skutečnost jí známou a zakládající zmatečnost uplatniti tak včasně, by se předešlo možnému neplatnému procesnímu řízení; opomene-li to, předpokládá se o ní, že se dobrovolně podrobila procesnímu úkonu, o němž jí bylo známo, že nejsou dány jeho zákonné podmínky.

Bylo-li obžalovanému již před prvním hlavním přelíčením známo, že předseda v jeho trestní věci předsevzal úkon vyšetřujícího soudce, bylo na něm (posl. věta čís. 1 § 281 tr. ř.), by tuto skutečnost uplatnil ihned na počátku prvního hlavního přelíčení; neučinil-li tak ani on ani jeho obhájce, dali tím na jevo, že souhlasí s tím, by dotyčný soudce přes onu procesuální závadu spolupůsobil při hlavním přelíčení a při nápotném rozhodování, a vzdali se tak, třebaž ne výslovně, práva uplatniti zmatečnost čís. 1 § 281 tr. ř. z onoho důvodu, a to s účinností nejen pro první hlavní přelíčení, nýbrž i pro všechna následující, při nichž spolupůsobil dotyčný vyloučený soudce.